

BELEIDSPLAN VERTELKLAS

Inleiding

De Vlieger heeft een afdeling Expertise binnen PPO Leiden. De Vlieger organiseert allerlei vormen van expertise die beschikbaar zijn voor alle kinderen in het samenwerkingsverband PPO regio Leiden. Denk hierbij aan de Impulsklas, de Perspectiefklas, het Palet en de Logopedie voor reguliere scholen. Deze Expertise wordt bekostigd vanuit het surplus van de 2% regeling voor het SBO.

De afdeling Logopedie heeft in 2021 geconstateerd dat er vraag is naar een groepsgewijs aanbod gericht op taalstimulering. Navraag aan meerdere intern begeleiders, onderwijsspecialisten en directies van basisscholen hebben dit bevestigd. Dit is aanleiding geweest om hier actie op uit te zetten en de Vertelklas op te gaan richten.

De Vertelklas

De Vertelklas draagt bij aan inclusief onderwijs binnen het samenwerkingsverband.

De Vertelklas is een vorm van taalstimulering, gecombineerd met ouderbegeleiding. Ouders en school worden hierbij intensief betrokken. De Vertelklas is bedoeld is voor kinderen van groep 1 en 2 van de basisschool waarbij de taal zich niet ontwikkelt zoals je zou mogen verwachten. Het gaat om een aanpak op maat. In de Vertelklas wordt gewerkt vanuit de driehoek kind-ouder-school. Door het versterken van de driehoek school- ouder- kind wordt de taalomgeving van het kind geoptimaliseerd. Dit heeft een positieve uitwerking op de vorderingen van het kind binnen het onderwijs en de werkwijze is toepasbaar in de klas waarin de leerling zit, waardoor ook de medeleerlingen hiervan profijt kunnen hebben.

Doel

Het doel van de Vertelklas is primair de stimulering van de taalontwikkeling, het taalrijker maken van de thuisomgeving en het inzicht geven aan ouders/verzorgers en de leerkracht basisschool om de taalstimulering blijvend te ondersteunen.

Bij ieder kind wordt de 'Vragenlijst Denkprocessen' afgenomen, voorafgaande aan het traject in de Vertelklas. N.a.v. deze vragenlijst worden de (individuele) doelen opgesteld, zoals;

De leerling:

- ◇ ... verbetert de mondelinge taalvaardigheid;
- ◇ ... verbetert de communicatieve redzaamheid;
- ◇ ... krijgt verdieping in het taal-denken;
- ◇ ... is meer gemotiveerd om te praten;
- ◇ ... is bewuster van de omgeving;
- ◇ ... wordt nieuwsgierig;
- ◇ ... gaat meer op onderzoek uit;
- ◇ ... heeft een grotere woordenschat.

Na afloop van het traject wordt de 'Vragenlijst Denkprocessen' opnieuw afgenomen.

Doelgroep

De Vertelklas richt zich op leerlingen uit groep 1 en 2 die niet tot de verwachte (taal)ontwikkeling komen in het Nederlands. Hierbij valt te denken aan:

- ◇ Kinderen die moeite hebben hun gedachten te verwoorden.
- ◇ Kinderen die problemen hebben met het taalbegrip, de woordenschat en het leggen van verbanden.
- ◇ Kinderen die problemen hebben met het maken van zinnen.
- ◇ Kinderen die de taal niet of onvoldoende begrijpen en gebruiken voor situaties buiten het hier en nu.
- ◇ Kinderen die onvoldoende in staat zijn orde en structuur te scheppen in gebeurtenissen.

Het gaat dus níet om leerlingen die een taalachterstand hebben doordat ze in een anderstalige omgeving opgroeien en nog te weinig Nederlandse taal aangeboden hebben gekregen.

Signalering

Bij het signaleren van taalproblemen bij jonge kinderen kunnen meerdere instanties betrokken zijn. Er kan onder andere gedacht worden aan de preventieve logopedie van 1801 (voorheen Onder Advies). De 5-jarige leerlingen van de basisscholen worden door 1801 logopedisch gescreend. De uitslag hiervan zou aanleiding kunnen zijn tot het aanmelden van de leerling voor de Vertelklas.

Taalachterstand

Een taalachterstand kan worden veroorzaakt door een stoornis bij het kind (taalontwikkelings-stoornis), door onvoldoende taalaanbod uit de omgeving (blootstellingsachterstand) of een combinatie van beide.

Een taalachterstand door onvoldoende blootstelling aan de eerste taal van een kind wordt een blootstellingsachterstand genoemd. Met de 'eerste taal' van een kind wordt bedoeld de meest gesproken taal. Er zijn twee vormen van een blootstellingsachterstand in het Nederlands. Het kan voorkomen bij kinderen die worden opgevoed in een andere taal, maar het kan ook worden veroorzaakt bij kinderen met Nederlands als eerste taal met wie weinig of slecht Nederlands wordt gesproken. (Bron: 'RIVM rapport 295001006, Standpunt signaleren van taalachterstanden door de jeugdgezondheidszorg')

Voorwaarden tot deelname aan de Vertelklas

De intern begeleider van de basisschool overlegt met de betreffende leerkracht, ouders/verzorgers en de onderwijspecialist van het samenwerkingsverband of een leerling in aanmerking komt voor de Vertelklas. De kinderen kunnen worden aangemeld bij de expertisemedewerkers van De Vlieger. Na een intake met school en ouders en een observatie in de klas wordt besloten of het kind voor de Vertelklas in aanmerking komt.

Om het succes en rendement te verhogen is een aantal voorwaarden verbonden aan de deelname. Deze zijn:

Leerlingen:

- ◇ Voldoen aan de beschrijving van de doelgroep.
- ◇ De taalachterstand is het primaire ontwikkelpunt van de leerling.
- ◇ De basisvoorwaarden voor het kunnen meedoen in een groep moeten aanwezig zijn.

Ouders:

- ◇ Aanwezigheid bij het intakegesprek en eindevaluatie. Indien nodig wordt er een tussentijdse evaluatie gepland.
- ◇ Zo nodig invullen van de vragenlijst bij de start en aan het einde van het traject (uit 'Kinderen beter leren communiceren', Freda Kingma – van den Hoogen).
- ◇ Aanwezigheid en actieve deelname tijdens alle Vertelklasochtenden van 9.00u tot 12.00u. Ouders kunnen onderling een verdeling maken wie op welke ochtend in de Vertelklas bij het kind aanwezig is. Wel moet er steeds (maximaal) één ouder per kind aanwezig zijn.
- ◇ Het thuis uitvoeren van de meegegeven opdrachten
- ◇ In vertrouwen omgaan met informatie van de andere kinderen/ouders.
- ◇ De Nederlandse taal wordt voldoende begrepen, gesproken en gelezen.
- ◇ Broertjes of zusjes kunnen niet mee naar de Vertelklas.

Leerkracht:

- ◇ Aanwezigheid bij het intakegesprek en de eindevaluatie. Indien nodig wordt er een tussentijdse evaluatie gepland.
- ◇ Openstaan voor observatie van het kind in de thuisklas en nabespreking.
- ◇ Het kind de mogelijkheid bieden het in de Vertelklas gebruikte prentenboek te laten zien en hierover te vertellen.
- ◇ Zo nodig invullen van een vragenlijst bij start en aan het einde van het traject (uit 'Kinderen beter leren communiceren').

Intern begeleider:

- ◇ Aanwezigheid bij het intakegesprek en eindevaluatie. Indien nodig wordt er een tussentijdse evaluatie gepland.
- ◇ Verslaglegging van de gesprekken.

Werkwijze Vertelklas en inhoud

In de Vertelklas gaan we met kinderen en hun ouders aan de hand van alledaagse activiteiten praktisch aan de slag. Er wordt gebruik gemaakt van de Denkstimulerende Gespreksmethodiek (DGM) en daarnaast wordt gewerkt aan de voorwaarden voor de communicatieve vaardigheden. DGM stimuleert het denken van leerlingen door gesprekken. Daarbij worden vragen gesteld over zaken die de leerling begrijpt of waar de leerling mee bezig is. Dit soort vragen kunnen ook in de thuissituatie gesteld worden tijdens alledaagse activiteiten. In de Vertelklas én tijdens de oudergesprekken worden de ouders gecoacht in het gebruik van DGM in de thuissituatie.

De dialoog kind – opvoeder wordt gezien als motor voor de denkontwikkeling. Door het stellen van vragen, aangepast aan het denkniveau van het kind, worden antwoorden uitgelokt. Door analyse van deze antwoorden krijgen de volwassenen inzicht in de manier van denken van het kind. Dit werkt motiverend en belonend, hetgeen weer zijn weerslag heeft op het zelfvertrouwen van het kind met als gevolg dat het kind makkelijker leert. (bron: CED map Primair onderwijs)

Onderstaande onderwerpen krijgen aandacht in de uitvoering:

- ◇ DGM-onderzoek: vragenlijst Denkprocessen.
- ◇ DGM werkvormen.
- ◇ Thuiswerkopdrachten.
- ◇ Overdracht naar de reguliere basisschool.

Uitvoering Vertelklas:

Locatie	: Op een reguliere basisschool in de regio Leiden. In het schooljaar 2023/2024 is dit basisschool De Ley in Leiden
Aantal bijeenkomsten en tijden	: 12 aaneensluitende woensdagen (schoolvakanties uitgezonderd) van 8.45 tot 12.00 uur. Op studiedagen van de eigen school gaat de Vertelklas gewoon door.
Aantal leerlingen	: Maximaal 6
Deelname ouders/verzorgers	: Aanwezigheid en actieve deelname wordt verwacht tijdens <u>alle</u> Vertelklasochtenden. Dus 12 x van 08.45 tot 12.00u.
Ouderbegeleiding	: In de Vertelklas is regelmatig een ouderbegeleider aanwezig die met de ouders in gesprek gaat.
Observatie in de groep	: In overleg.
Thuisopdrachten	: 12 x
Begeleiders	: 2 logopedisten (elke week) en 1 ouderbegeleider (om de paar weken)
Benodigdheden	: 6 kleutersetjes, 8 stoelen voor volwassenen, 1 grote tafel, ruimte oudergesprekken (met passend meubilair).

Werkwijze ouderbijeenkomsten met ouderbegeleider

Vanuit de Expertise is er een ouderbegeleider verbonden aan de Vertelklas. In de ouderbijeenkomsten leren de ouders/verzorgers vaardigheden en kennis om de taal te stimuleren.

Er wordt aandacht besteed aan de taalontwikkeling en tweetaligheid, interactief voorlezen, woordenschat, praten met je kind en vragen stellen, contact met de leerkracht van je kind.

Er is tijdens de bijeenkomsten ruimte voor het uitwisselen van ervaringen en voor onderwijs-, opvoedings- en taalthema's die door de ouders zelf aangedragen worden.

Er wordt onder meer aandacht besteed aan:

- ◇ Wat je kunt verwachten van je kind met zijn/haar taalniveau.
- ◇ Het kind de tijd te geven zich (verbaal) te uiten en initiatieven te nemen.
- ◇ Nauwkeurig te luisteren als het kind iets zegt.
- ◇ Aan te sluiten bij de interesses van het kind, het tempo en het niveau.
- ◇ Taal toe te voegen door te benoemen, te beschrijven, of uit te leggen waar het kind mee bezig is. Of door over gevoelens te praten.
- ◇ Beurtverdeling, waarbij de ouder ervoor zorgt dat de ouder en het kind om beurten de gelegenheid krijgen tot (non)verbale communicatie.

Het doel en de inhoud van de ouderbijeenkomsten is:

- ◇ Ouders leren hoe ze de taalontwikkeling van hun kind kunnen stimuleren.
- ◇ Ouders krijgen handvatten om de woordenschat van hun kinderen te vergroten.
- ◇ Ouders leren gesprekstechnieken om de taalproductie van hun kind te stimuleren.
- ◇ Ouders leren interactief voorlezen met hun kind.
- ◇ De band tussen ouder en kind versterkt, ouder-kind interactie wordt verhoogd.
- ◇ Het contact met school/leerkracht en andere ouders wordt gestimuleerd.

Tijdspad:

De Vertelklas is gestart als pilot in maart 2023 en er zullen in het schooljaar 2023-2024 twee Vertelklassen starten:

Locatie:

Basisschool De Ley in Leiden

Het traject van de eerste Vertelklas is in januari 2024 afgerond.

De sluitingsdatum van de tweede Vertelklas is voorbij.

Let op: wijzigingen in startdatum en einddatum!

Vertelklas 2	Periode: februari 2024 – juni 2024 (alle data zijn op woensdag van 08.45u - 12.00u) Inloop van 8.45u tot 9.00u. Start: 9.00 u.
1	28-02-2024
2	06-03-2024
3	13-03-2024
4	20-03-2024
5	27-03-2024
6	03-04-2024
7	10-04-2024
8	17-04-2024
9	24-04-2024
	MEIVAKANTIE
10	15-05-2024
11	22-05-2024
12	29-05-2024

Voorbeeld dagplanning

08.45u – 09.00u	Inloop
09.00u – 09.45u	Evaluatie huiswerkopdracht/ Liedje en talige invulling
09.45u – 10.15u	Pauze/Buiten spelen
10.15u – 10.30u	Eten/drinken
10.30u – 10.45u	Taalstimulering in kring met denkvragen en/of spel

10.45u – 11.30u	Taalstimulering ouder en kind met denkvragen
11.30u – 12.00u	Afronding/ opruimen
12.00u – 13.00u	Overleg Vertelklasbegeleiders (live/online)
13.00u – 15.00u	Middag scholen bezoeken/voorbereiden/nabespreken

Financiering

De financiering van de Vertelklas gebeurt vanuit de 2%-regeling/Expertisegelden. Uitgangspunt is dat dit kostendekkend is.

De kosten waarbij rekening gehouden dient te worden zijn:

- ◇ Personeelskosten waaronder loonkosten (uitvoerend en coördinerend/aansturend), scholingskosten, overige personele lasten.
 - Inzet logopedisten: ieder 1 dag/ week
 - Inzet ouder begeleider: 1 dag/ 2 weken
- ◇ Materiaal.
- ◇ Huisvestingslasten.
- ◇ Reiskosten.

Aanmelden

Voor aanmelden zie onderstaande link:

[618580-vertelklas-aanmeldformulier-oktober-2023-dot-pdf \(sbodevlieger.nl\)](#)

Alle informatie rondom de Vertelklas is terug te vinden op de website van SBO De Vlieger:

[Vertelklas \(sbodevlieger.nl\)](#)